

Angela Merkel
Tak się odchodzi z polityki

Sławomir Jerzy Tabkowski
Życiorys lewicowego humanisty

Krzysztof Daukszewicz
Przeżyłem, Panie Hrabio

Jasmila Žbanić
Srebrenica i lekcje z przeszłości

BANAŚ OBALI RZĄD

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

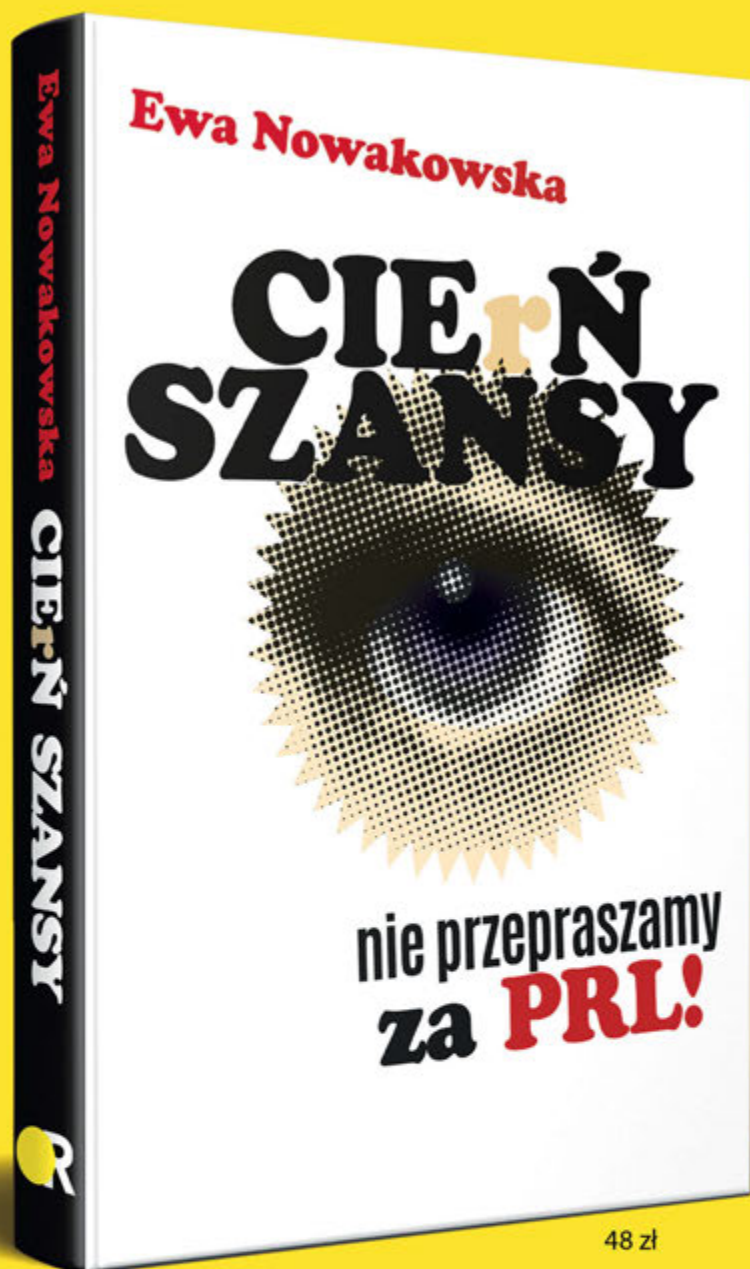

9 771509 311102

Kup książkę PRZEGLĄDU

**Od PRL
do III RP**

**Oczami znanej
dziennikarki**

48 zł

E-BOOK
19,90 zł

www.sklep.tygodnikprzeglad.pl

Wpłaty 48 zł prosimy dokonywać na konto: 72 1090 2851 0000 0001 2023 9821

Fundacja Oratio Recta, 03-410 Warszawa, ul. Inżynierska 3 lok. 7.

W cenę wliczony jest koszt wysyłki nierejestrowanej Poczta Polska. Istnieje możliwość wysyłki poleconej priorytetowej +10,00 zł, Orlen Paczka +6,99 zł, paczkomat InPost +11,90 zł lub dostawa kurierem InPost +14,90 zł.

Sami swoi na imprezce

Każdego dnia życie dostarcza nowych dowodów, jak wielkim złudzeniem jest wiara, że ludzie wybrani na posłów czy senatorów będą się zachowywać inaczej, niż to robili wcześniej. Albo że domowi przemocowcy i bumelanci nagle staną się aniołami i pracusiami.

Zdarzają się oczywiście wyjątki. Bywa, że człowiek dorasta do ważnych funkcji czy stanowisk. Ale najczęściej jest tak, że po wyborach nie obserwujemy w życiu wybrańców narodu przyływu mądrości, uczciwości i przejścia od prywaty do dbania o interesy państwa. Kto miał pociąg do lewych interesów, ten w parlamencie może tę przypadłość twórczo rozwinąć, i to na dużą skalę. A ten, kto traktuje politykę jako trampolinę do kariery, będzie zmieniał partie z każdą zmianą wiatru. Kto zaś uważa za największą wartość dobro własnej rodziny, ten powsadza nawet najdalszych kuzynów na dobrze płatne posady. I tak dalej, i tak dalej. A efekt jest taki, że przysła nadzieja. Kto jeszcze wierzy, że politycy odmienią nasz kraj? Zostało rozczarowanie. I coraz bardziej krytyczny stosunek do całego świata polityki. W rosnącym pesymizmie umacniają ludzi kolejne informacje o kulisach życia na Wiejskiej, przecieki z ministerstw czy sztabów partyjnych.

W minionym tygodniu mieliśmy głośną imprezę. Taką, która jest jednocześnie zbiorem głupoty, bezczelności i obłudy. Polityka w pigułce. Na urodzinach dziennikarza o prawicowych sympatiach pojawiła się kawalkada polityków wszystkich opcji. Jak wszyscy mają oni prawo chodzić, gdzie chcą – byle nie robili tego w godzinach pracy. Gdy w Sejmie prezes NIK Marian Banaś przedstawił doroczne sprawozdanie z prac Izby, mówił do pustej sali. Frekwencja przegrała z urodzinami. Tam był tłum. Czasem błahe wydarzenie towarzyskie lepiej opisuje naszą klasę polityczną niż tysiąc debat i wywiadów dla mediów. Gdy dziennik „Fakt” pokazał zdjęcia z tej imprezki, zobaczyliśmy świat inny od tego, jaki widzimy w czasie obrad Sejmu. Zobaczyliśmy polityków PO w komitywie z pisowcami. W dobrze bawiącym się i dobrze dogadującym towarzystwie byli też reprezentanci lewicy, PSL i Hołowni. Ileż interesików sobie wtedy załatwili?

A jak ta mozaika personalna świadczy o wiarygodności dziennikarza jubilata? I o zaufaniu do tej politycznie wielobarwnej grupki?

Skoro więc oni ciągle kpią sobie z traktowanego instrumentalnie społeczeństwa, to czas pomyśleć o radykalnym przerwaniu tego chocholego tańca. I przyspieszonych wyborach.

BAKOWSKI

JESIENNA PROMOCJA

Załącz konto i kup za min. 100 zł nasze książki na www.sklep.tygodnikprzeklad.pl Otrzymasz W PREZENCIE

PAKIET E-BOOKÓW POLSKI LUDOWEJ

Promocja do końca października

CYTATY TYGODNIA

ANDRZEJ SKWORZ, redaktor naczelny
Jeszcze w czerwcu Polski Ład miał wygrać PiS-owi następne wybory, a nagle jest dla partii obciążeniem.
„Press”

JOHAN ROCKSTRÖM, szwedzki klimatolog
W ciągu mojego życia straciliśmy dwie trzecie dzikich zwierząt.
„Forum”

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Czy Marian Banaś obali rząd Morawieckiego?
Boją się Kaczyński i Ziobro
- 12 Tusk, czyli powrót antypolityki
PO ciągle bez programu
- 16 W cieniu szpitala
Jak się żyje w Grudziądzu
- 20 Ale co ty mu zrobiłaś?
– rozmowa z Iwoną Chodorowską
- 44 Optymistyczny obserwator otoczenia
– rozmowa z Krzysztofem Daukszewiczem
- 48 Praga wczoraj i dziś

ZAGRANICA

- 24 Czy Niemcy są gotowe na kanclerza mężczyznę?
Angela Merkel odchodzi z polityki
- 30 Czeski film?
ANO może wygrać wybory
- 32 Anglosasi kontra Chiny
Pacyficzny wyścig zbrojeń
- 34 Premier wiecznie niepełny
Problemy Justina Trudeau

PRZEGLĄD ZWIĄZKOWY

- 36 Niebezpieczne zmiany w programie
Rodzina 500+
- 38 Rady wojewódzkie OPZZ w walce o godną pracę

HISTORIA

- 39 Podwójna tragedia
Świadectwo ocalałego z powstania

KSIAŻKI

- 40 Polityka i sztandar
Sławomir Jerzy Tabkowski o przełomie lat 80. i 90.

KULTURA

- 50 Gdyby Srebrenica wydarzyła się dzisiaj
– rozmowa z Jasmilą Žbanić
- 53 Kulturalia
- 66 Satyrykon Legnica 2021

OBSERWACJE

- 54 Żyjąc na krawędzi
Wędrowki Jacka Pałkiewicza
- 56 Cuda z Bieszczad
– Adam Lato o czarnym czosnku

SPORT

- 58 Czy spełnią się marzenia o Katarze
Futbolowa kadra walczy o mundial

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański
Sami swoi na imprezce
- 14 Roman Kurkiewicz
Zbrodnie polskiego przygranicza
- 23 Jan Widacki
Test na wschodniej granicy
- 29 Andrzej Romanowski
Kłopot z Idą Fink
- 37 Tomasz Jastrun
Frunący wieloryb
- 47 Wojciech Kuczok
Czas niemocy

34

ZAGRANICA

PREMIER WIECZNIE NIEPEŁNY

Problemy Justina Trudeau

50

KULTURA

GDYBY SREBRENICA WYDARZYŁA SIĘ DZISIAJ

– rozmowa z Jasmilą Žbanić

56

OBSERWACJE

CUDA Z BIESZCZAD

– Adam Lato o czarnym czosnku

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. AREK MARKOWICZ/FORUM

✉ Syndrom sztokholmski – odmiana edu

Jest ciężko. Co roku powtarza się taka sytuacja – rodzice, którzy przez wiele miesięcy nie mieli czasu na kontakt z nauczycielami w sprawie swoich dzieci, ich sukcesów i trudności, gdy problemy się nasilają, przystępują do ataku. Niestety, atakują nie problemy, ale ludzi. Skargi, donosy, straszenie nauczycieli, próby grożenia. Zamiast pomocy dla swoich dzieci, żądają krwi!

Syndrom sztokholmski – odmiana edu

Ostrzeżenie: straszą nas, że zaobserwować około 12 tys. nauczycieli. Czy będzie miał kto uczyć naszą dzieci?

Wielu rodziców, którzy nie mieli czasu na kontakt z nauczycielami w sprawie swoich dzieci, ich sukcesów i trudności, gdy problemy się nasilają, przystępują do ataku. Niestety, atakują nie problemy, ale ludzi. Skargi, donosy, straszenie nauczycieli, próby grożenia. Zamiast pomocy dla swoich dzieci, żądają krwi!

! to nie są ludzie z niskim potencjałem edukacyjnym, społecznym czy materialnym. Był nawet prokurator, powołujący się na znajomość z kuratorem i ministrem sprawiedliwości! Był adwokat, urzędnik, ale i ludzie innych profesji.

Nauczyciele, zamiast koncentrować się na uczeniu, muszą odierać absurdalne ataki, bezpodstawne zarzuty. Tracić czas i nerwy. Kosztem tych uczniów, którzy solidnie pracują, uczą się, bo mają swoje cele i chcą je osiągać.

Takie postawy znalazły wsparcie w zmianie przepisów o tzw. nadzorze pedagogicznym. Teraz w razie skargi nauczyciel i dyrektor będą musieli przedstawić dowody. Tak – dowody, że skarga jest bezzasadna. Dowody niewinności! W efekcie ogromu biurokracji w szkole stanie się jeszcze większy.

A relacje... Jakie relacje mogą być, jeśli każdą rozmowę z rodzicem nauczyciel będzie musiał udokumentować, a notatkę opatrzyć podpisem swoim i rodzica? To nie będą rozmowy pedagogów z rodzicami dla dobra dziecka. Będą tworzone protokoły z rozmów!

Nauczyciele jeszcze są. Choć wielu odchodzi. A nie wiadać, by na ich miejsce ciągnęły zastępy młodych, świetnie

wykształconych absolwentów dobrych uczelni, entuzjastów nauczania...

To nie tylko MEN systemowo rozwała edukację. Rozwalamy ją my sami, pozwalając na takie odnoszenie się niektórych nadopiekuńczych czy też nadpobudliwych rodziców do nauczycieli. A przecież możemy, za każdym razem, gdy szkalowany jest nauczyciel, jasno i zdecydowanie wyrażać swoje zdanie! Wierzę, że zdecydowana większość rodziców ceni nauczycieli swoich dzieci. Czas więc, by przestali milczeć, gdy ktoś niesłusznie obraża czy oskarża nauczyciela. Szanuj nauczyciela swego, bo możesz nie mieć żadnego!

Andrzej

✉ Najlepsze miejsce na pomnik Lema to...

Biblioteka, bo w jego dziełach jest najlepszy i najtrwalszy pomnik!

Michał Wiśniewski

W wyobraźni widzę pomnik tego pisarza i futurysty gdzieś w Bieszczadach, w odludnym miejscu, z którego najlepiej widać gwiazdy, Drogę Mleczną i kosmos. Pomnik Lema byłby serią hologramów 3D wyświetlających się zwiedzającym nocą, przedstawiających sylwetkę pisarza i obrazy o tematyce science fiction, nawiązujące do twórczości Lema.

Nas Madzia

Już ma pomnik – Ogród Doświadczeń jego imienia przy alei Pokoju w Krakowie.

Andrzej Gutorski

ZDJĘCIE TYGODNIA

Migrantka kąpie się w rzece Rio Grande, Acuña, Meksyk, 19 września 2021 r.

TVN 24 ma przedłużoną koncesję, ale Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji grozi nadawcy jej cofnięciem.

Prof. Wojciech Sadurski został prawomocnie uniewinniony od zarzutu zniesławienia TVP Jacka Kurskiego poprzez nazwanie jej „goebbelsowskimi mediami”.

Vital Heynen, trener polskich siatkarzy, zakończył pracę z kadrą. Odchodzi, mając złoto Mistrzostw Świata, dwa brązowe medale Mistrzostw Europy, srebro Pucharu Świata i Ligi Narodów. Belg cieszy się sympatią kibiców, którzy doceniają 75,5% wygranych za jego kadencji meczów.

Andrzej Latussek, prezes Fundacji Silesia, doprowadził do uroczystego pogrzebu 48 ekshumowanych żołnierzy radzieckich na Cmentarzu Żołnierzy Radzieckich w Kędzierzynie-Koźlu. Żołnierze zginęli w 1945 r. w miejscowościach Długomiłowice i Biała Nyska.

Karolina Lewicka, dziennikarka, reporterka m.in. w TVP Info w lepszych dla tej stacji czasach, a dziś w TOK FM i Collegium Civitas, została wyróżniona za niezależność dziennikarską Nagrodą im. Aleksandra Małachowskiego przyznaną przez Kapitułę Unii Pracy.

Sędzia Michał Lewoc z Sądu Rejonowego w Legnicy otrzymał Obywatelską Honorową Odznakę Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” za walkę w obronie sędziów represjonowanych przez PiS.

44% Polaków nie posiada żadnych oszczędności (badania Assay Index).

500 tys. euro kary dziennie będą płacić polscy podatnicy za konflikt rządu z Czechami w sprawie kopalni węgla brunatnego Turów.

Nikt nie chce kupić 418 respiratorów, które Ministerstwo Zdrowia kierowane przez Łukasza Szumowskiego i Janusza Cieszyńskiego nabyło po 47,7 tys. euro za sztukę od handlarza bronią. Respiratory nie mają gwarancji ani zgody na użytkowanie na terenie Unii.

Ks. prezbiter Daniel Galus po powrocie z półrocznych rekolekcji, na które wysłała go kuria częstochowska za wypowiedzi na temat COVID-19, wrócił do poglądu, że szczepionki to eksperyment na ludziach. Nic, tylko wezwać egzorcystę.

Ministerstwo Edukacji i Nauki uruchomiło telefon zaufania dla dzieci i młodzieży. Ale taki, który od startu sam ma problemy z zaufaniem. Bo tylko minister Czarnek mógł powierzyć to zadanie swojemu koledze z KUL, ks. Józefowi Partyce.

W ostatnim numerze popełniliśmy fatalny błąd, umieszczając powiaty kolbuszowski i ropczycko-sędziszowski w woj. świętokrzyskim, zamiast na Podkarpaciu. Przepraszamy.

PRZEBŁYSKI

Listy bardzo drogie. I tajne

Co się stało z listami Anny Teresy Tymienieckiej do papieża Jana Pawła II? Amerykańska filozofka polskiego pochodzenia przyjaźniła się z bp. Karolem Wojtyłą przez dziesiątki lat jego kariery. Podobno w listach było dużo emocji i wątków osobistych. Podobno, bo jak informuje tygodnik „Nie”, listy i inne dokumenty z archiwum Tymienieckiej zostały zakupione przez Bibliotekę Narodową. Nie oszczędzono pieniędzy. Na zakup poszło 11 mln zł. I co? Czarna dziura. Do listów i do tego, co zostawiła Tymieniecka, nikt nie ma dostępu. Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski położył na tym szlaban. Pikanterii dodaje temu bliska relacja Tymienieckiej z amerykańskim arcybiskupem Theodore’em McCarrickiem. Pedofilem, którego protegowała papieżowi.

Sekretne życie na Złotej

Mało jest od niej sławniejszych. Spółka Srebrna, założona przez Jarosława Kaczyńskiego w 1995 r. i zatrudniająca 12 osób, ma się oczywiście dobrze. Starają się o to działacze PiS. W zarządzie spółki są: Małgorzata Kujda (prezes) oraz Janina Goss i Jacek Cieślikowski. Na ich płace wydano w 2020 r. 365 tys. zł. Z czego do Cieślikowskiego trafiło skromne 18 tys. zł. Resztę, czyli 347 tys. zł podzieliły między siebie panie. 170 tys. zł poszło do Haliny Wojnarskiej, żony Adama Lipińskiego, do byłej kierowniczki sekretariatu prezesa Barbary Skrzypek i kuzyna prezesa Grzegorza Tomaszewskiego. Wszystko dzieje się jawnie. Lepiej zatem niż na Złotej. Co wyborców lewicowych musi bardzo dziwić, bo o wydatkach Nowej Lewicy nie wiedzą nic. Na Złotej (siedziba Czarastego) wszystko jest tajne. Płace, premie doradców, autorów ekspertyz. Dużo, dużo tajemnic. A przecież wiedza o wydawaniu środków publicznych jest jawna.

Dolce vita Sadurskiej

Ile kroć spojrzymy na Małgorzatę Sadurską, pojawia się ta sama myśl: człowiek może wyjść z PiS, ale PiS z człowieka nie wyjdzie. Patrzysz i widzisz kogoś od o. Rydyzka i nadzorcę Dudy z ramienia partii. PiS wiele od niej wymagało, ale też szczerze zapłaciło. W myśl hasła, że kasa państwa i kasa partii to ta sama kasa. Sadurska dostała złoty fotel członka zarządów PZU i PZU Życie. Zarobki ma z sześcioma zerami. W rozmowie z „Rzeczpospolitą” Sadurska szpanuje takimi terminami jak *bancassurance*, *assurbanking* czy *stand-alone*. Jak na cztery lata pracy za bańkę rocznie, to mizerny urobek. Równie skromny jest jej dorobek myślowy. Powiedzieć: „Działamy jak jedna drużyna, w której wszyscy zawodnicy wygrywają”, to zakpić sobie z tysięcy pracowników ubezpieczyciela i z ich zarobków. Sadurska boleje też nad wzrostem szkodowości w ubezpieczeniach na życie. No cóż, za rządów PiS więcej Polaków umiera i trzeba płacić świadczenia.

PYTANIE TYGODNIA | Kto z Polaków po Oldze Tokarczuk ma szansę na literackiego Nobla?

PROF. ANNA NASIŁOWSKA,
autorka m.in. „Historii literatury polskiej”
i tomu wierszy „Sztuczne światła”

Zawsze po Literackiej Nagrodzie Nobla dla twórcy z pewnego kraju kolejna szansa pojawia się mniej więcej za 10 lat. To pytanie należy więc zacząć zadawać około roku 2030. W przeszłości nie zostali nagrodzeni Gombrowicz, Lem, Mroźek czy wreszcie Zagajewski. Polska literatura zawsze miała dobrą poezję. Może więc wtedy przyjdzie pora na poetów.

RAFAŁ SKĄPSKI,
Polskie Towarzystwo
Wydawców Książek

Zasługuje na niego trzech wybitnych prozaików: Józef Hen, Wiesław Myśliwski i Eustachy Rylski. Tuż za nimi usytuowałbym, znacznie od nich młodszego, Andrzeja Stasiuka. By otrzymać Nobla, nie wystarczy jednak być uznanym i poczytnym w ojczyźnie, trzeba także mieć tłumaczenia na wiele języków, być znanym za granicą. Najbardziej rozpoznawalnym w świecie polskim pisarzem spośród wymienionych jest niewątpliwie Wiesław Myśliwski.

ADAM WIEDEMANN,
poeta, prozaik, tłumacz i krytyk literacki

Po Oldze będzie ciężko... W trybie natychmiastowym przyznałbym tę nagrodę Urszuli Koziół i Wiesławowi Myśliwskiemu, ale to oczywiście pobożne życzenia. Widzę też ileś osób ciężko „pracujących na Nobla”, ale nie będę tu ich wymieniał, bo i tak go dostaną i będzie to wtedy dla wszystkich wielkim zaskoczeniem. A tak poważnie mówiąc, myślę, że największe szanse na międzynarodowy rozgłos, oczywiście za jakieś 20 lat, ma Michał Sobol (tyle że trzeba by go z większą parą zacząć tłumaczyć na języki obce).

MARTA ZDANOWSKA,
redaktorka, recenzentka,
Dom Literatury w Łodzi

Uważam, że w tym momencie nie ma polskiego pisarza ani pisarki, którzy mogliby otrzymać tę nagrodę. Na jej przyznanie wpływa wiele czynników poza talentem: przekłady na język angielski i szwedzki, literacka obecność w świecie, oryginalność tematyki, wyobraźni i narracji. Olga Tokarczuk łączyła popularność wśród polskich czytelników z międzynarodową roz-

poznawalnością po tłumaczeniach. To nie jest częsty przypadek, podobnie jak konteksty, które poruszała, takie jak ekologia, wątki kobiece czy dystopie. Na przyznanie Nagrody Nobla wpływa też polityczność, rozumiana jako odniesienie literatury do globalnych punktów zapalnych i podsumowań historycznych; nieprzypadkowo otrzymali ją Swietłana Aleksijewicz czy Mo Yan. Myślę, że obecnie oczy świata patrzą w inną stronę niż Polska: na kontynent afrykański, Bliski Wschód, Afganistan. Literatury mniej znane, opisujące odmienność kręgu kulturalnego i porażające doświadczenia zniewolenia, przemocy, niesprawiedliwości. Już najwyższy czas, aby nagradzać pisarzy i pisarki z tych regionów.

NATALIA KRÓLIKOWSKA,
redaktorka, autorka bloga o książkach
Propiski

Jacek Dukaj, który w swoich literackich realizacjach alternatywnych rzeczywistości ocala najdoskonalsze dokonania epiki światowej. Jego twórczość to futurystyczna wariacja na temat arki Noego, której misją jest zachowanie form i gatunków wartych przetrwania nadchodzącej katastrofy.